

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd ar 8 Mawrth 2021

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Aled Morris Jones (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Dylan Rees (Is-gadeirydd)

Cynghorwyr John Griffith, Richard Griffiths, Bryan Owen, Alun Roberts, John Arwel Roberts, Nicola Roberts

Aelodau'r Portffolio

Cynghorwyr Llinos Medi Huws (Arweinydd ac Aelod Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol), Richard Dew (Aelod Portffolio Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd), Carwyn Jones (Aelod Portffolio Prosiectau Mawr a Datblygu Economaidd), R. Meirion Jones (Aelod Portffolio Addysg, Ieuentid, Llyfrgelloedd a Diwylliant) Alun Mummery (Aelod Portffolio Tai a Chefnogi Cymunedau) R.G. Parry, OBE, FRAgS (Aelod Portffolio Priffyrdd, Eiddo a Gwastraff) , Dafydd Rhys Thomas (Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol), Robin Williams (Aelod Portffolio dros Gyllid)

WRTH LAW: Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Cyfarwyddwr Dros Dro y Gwasanaethau Cymdeithasol
Pennaeth Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo
Pennaeth Gwasanaethau Tai
Pennaeth Gwasanaethau Democratiaidd
Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Oedolion
Pennaeth Gwasanaeth Dros Dro (Rheoleiddio ac Economaidd)
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad (GM)
Prif Swyddog Prisio (TDE)
Prif Swyddog Datblygu (THJ)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorydd Richard Owain Jones, Mr Keith Roberts, Mr Dyfed Wyn Jones (Aelodau Cyfetholedig)

HEFYD YN BRESENNOL: Rheolwr Gwasanaethau Cyfrifeg (BHO), Swyddog Sgriwtini (SR), Mr Gareth Williams (Gohebydd Democratiaeth Leol)

Croesawodd y Cadeirydd bawb a oedd yn bresennol i'r cyfarfod rhithwir hwn o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Gan gyfeirio at eitem 4 ar y rhaglen, dywedodd y Cyngorydd Nicola Roberts ei bod wedi gwasanaethu fel cyfarwyddwr ar Bartneriaeth Llangefni, y fenter gymdeithasol a fu'n gyfrifol am reoli a rhedeg cwrs Golff Llangefni am gyfnod. Eglurodd fod y Bartneriaeth wedi bod yn ymwneud â'r cwrs golff cyn iddi fod yn gyfarwyddwr.

2 ADRODDIAD CYNNYDD GWELLIANNAU GWASANAETHAU CYMDEITHASOL

Cyflwynwyd adroddiad Cyfarwyddwr Dros Dro Gwasanaethau Cymdeithasol a Phennaeth Dros Dro Gwasanaethau Oedolion gan roi crynodeb o'r cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol i'r Pwyllgor eu hystyried.

Rhoddodd y Cyngorydd Llinos Medi, Arweinydd ac Aelod Portffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol grynodedb o'r prif ddatblygiadau ers i'r Pwyllgor gael ei ddiweddarau ddiwethaf ym mis Medi, 2010 –

- Bod y Gwasanaethau Cymdeithasol yn gweithio o fewn y gyllideb ar hyn o bryd a bod Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd ar y trywydd iawn i gau'r flwyddyn ariannol ar sail hyn.
- Ym mis Medi, 2020 fel rhan o fenter genedlaethol Llywodraeth Cymru i gyflwyno cerdyn adnabod ar gyfer gofawyr ifanc ledled Cymru, dechreuodd y Gwasanaeth weithio mewn partneriaeth â Chyngor Gwynedd a Gweithredu dros Blant i ddatblygu cerdyn adnabod ar gyfer gofawyr ifanc. Ers hynny mae'r gwaith hwn wedi datblygu fel y nodir yn yr adroddiad ac mae'r Gwasanaeth ar hyn o bryd yn gweithio gyda phartneriaid rhanbarthol i ddatblygu dull unedig o ddylunio cerdyn adnabod Gofawyr Ifanc Gogledd Cymru ar ffurf ddigidol, cerdyn ac arddwrn. Bydd y cerdyn adnabod yn cael ei lansio'n ffurfiol yr wythnos nesaf.
- Bod dau o'r Cartrefi Grŵp Bychan a sefydlwyd eisoes wedi cyrraedd eu capasiti llawn, bod gwaith yn mynd rhagddo ar y trydydd a bod cynnig wedi'i wneud ar bedwerydd eiddo gan ddefnyddio cyllid ICF i ddarparu llety i blant y mae'r Awdurdod yn gofalu amdanynt.
- Mae'r Gwasanaeth wedi sicrhau cyllid darpariaeth ICF i brynu byngalo ar wahân er mwyn cynnig gwasanaeth gofal dydd gwell i blant ag anghenion cymhleth. Mae eiddo wedi'i nodi ac rydym yn y broses o'i brynu.
- Mae dull "dim drws anghywir" yn cael ei ddatblygu wrth ymateb i les emosiynol ac anghenion ieched meddwl plant a phobl ifanc sydd wedi cael eu hamlygu gan y pandemig. Mae hyn yn golygu na fydd teuluoedd, plant a phobl ifanc sy'n ceisio cymorth ar gyfer anghenion ieched meddwl a lles emosiynol yn cael eu "taflu" o'r naill wasanaeth i'r llall neu'n cael gwybod eu bod yn curo ar y drws anghywir. Lluniwyd cynllun i ddatblygu'r dull hwn ymhellach.
- Comisiynwyd archwiliad annibynnol o Wasanaethau Cymdeithasol Oedolion a bydd yn adrodd ar ganfyddiadau i Banel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Mae tri thîm Adnoddau Cymunedol yn Amlwch, Ysbyty Penrhos Stanley a Llanfairpwll bellach ar waith ac oherwydd cyfyngiadau Covid-19, maent yn cyfarfod yn rhithwir.
- Rhoddir diweddariad sefyllfa ar gyfer y ddau brosiect sy'n ceisio cyflawni'r Strategaeth Anabledd Dysgu Oedolion – mae'r rhain yn cynnwys gwasanaethau dydd allanol a'r ddarpariaeth fewnol. Oherwydd Covid 19 mae'r amserlen gomisiynu ar gyfer y ddarpariaeth a gomisiynir yn allanol wedi llithro.
- Mae'r pandemig wedi effeithio'n ddifrifol ar ddatblygiad y Rhaglen Rhannu Bywydau. Bydd y prosiect sy'n cael ei ariannu gan ICF yn parhau ond bydd yn cael ei ehangu i gefnogi pobl hŷn,
- Mae'r gwaith o ehangu'r hybiau cymunedol wedi'i ohirio yn ystod y pandemig. Mae elfennau o'r gwaith yn parhau'n rhithwir a cheir enghreifftiau yn yr adroddiad.

Dywedodd Cyfarwyddwr Dros Dro Gwasanaethau Cymdeithasol, er gwaethaf heriau dyddiol Covid-19, a'r trydydd cyfnod o gyfyngiadau symud cenedlaethol a ddaeth i rym ar 19 Rhagfyr, 2020 a'r galwadau digynsail ar staff, fod Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd wedi parhau i gyflawni eu dyletswyddau statudol ac fel y tystia'r adroddiad, maent wedi llwyddo i ddatblygu amryw o brosiectau datblygiadol ac arloesol hefyd. Mae'r Gwasanaeth a'r Cyngor yn falch o'u staff.

Cyfeiriodd Pennaeth Dros Dro Gwasanaethau Oedolion at y Gwasanaethau Dydd Anabledd Dysgu gan nodi, er bod canolfannau dydd anabledd dysgu wedi gorfod cau, eu bod wedi parhau i gysylltu â chleientiaid trwy gyfrwng digidol drwy'r cyfnod. O ganlyniad, wrth ddatblygu ei gynllun adfer, bydd y Gwasanaeth yn ceisio adeiladu ar y gwersi a ddysgwyd yn ystod y pandemig i wneud pethau'n wahanol, gan gydnabod y gall technoleg chwarae rhan mewn cefnogi pobl ag anableddau dysgu. Mae hyn yn cyd-fynd â'r adborth a dderbyniwyd gan gleientiaid ac mae'n un o'r pethau cadarnhaol sydd wedi deillio o'r pandemig.

Cadarnhaodd y Cynghorydd Richard Griffiths wrth adrodd ar waith Panel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol fod y Panel, er gwaethaf Covid-19, wedi parhau i gyfarfod yn rheolaidd dros y chwe mis diwethaf ar ffurf rithwir a bod cyfarfodydd wedi'u trefnu ar gyfer y misoedd nesaf hefyd. Mae'r Panel wedi parhau i dderbyn tystiolaeth o ddatblygiad ar draws y Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd ac yn y tri chyfarfod a gynhaliwyd rhwng mis Hydref, 2020 a mis Ionawr, 2021 mae'r Panel wedi rhoi sylw i berfformiad y ddau wasanaeth dros Chwarteri 1 a 2 2020/21; trefniadau cartrefi gofal yn ystod Covid-19; cynnydd yn erbyn Cynllun Gwella Gwasanaethau Pobl Hŷn; pwysau'r gaeaf ar Wasanaethau Oedolion a diogelu gan gyfeirio'n benodol at drais domestig. Comisiynwyd archwiliad annibynnol o'r Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol i Oedolion a chynhaliwyd adolygiad Archwilio Mewnol o'r Panel Rhianta Corfforaethol a daeth i'r casgliad y byddai manteision o sicrhau bod y Panel yn cyd-drefnu'n agosach â Phanel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mewn ymateb i bwyntiau a wnaed a chwestiynau a godwyd gan y Pwyllgor –

- Teimlai'r Aelodau fod perfformiad ariannol Gwasanaethau Oedolion a Gwasanaethau Plant a Theuluoedd yn galonogol hyd yma eleni, ond roeddent yn derbyn y gallai'r ddau wasanaeth wynebu mwy o bwysau wrth symud i'r flwyddyn ariannol newydd wrth i'r cyfyngiadau symud gael eu llacio a'r galw gynyddu. Yng ngoleuni hyn ceisiodd y Pwyllgor sicrwydd ynghylch gwydnwch ariannol y gwasanaethau a'r gallu i ymdopi wrth symud ymlaen a ph'un ai a oedd unrhyw arferion da'n deillio o'r pandemig y gellid eu cymryd i liniaru'r pryderon yn hyn o beth.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi y byddai pecyn cymorth gwerth £206m ar gael i helpu cynghorau i dalu costau ychwanegol yn sgil delio â'r pandemig ar gyfer chwe mis cyntaf 2021/22, a hynny drwy hawliadau i'r gronfa caledi. Er ei bod yn anodd rhagweld lefel y galw ac felly'r costau tebygol wrth symud ymlaen, mae profiad Gwasanaethau Plant a Theuluoedd wedi dangos, wrth i'r cyfyngiadau symud lacio, fod atgyfeiriadau i'r gwasanaeth wedi cynyddu a bod y tanwariant sylweddol a ragwelir yn Chwarteri 1 a 2 y flwyddyn ariannol gyfredol wedi lleihau wrth symud ymlaen i Chwarteri 3 a 4. Wrth ddychwelyd i ryw normalrwydd, efallai y bydd y cyllidebau ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a Phlant a Theuluoedd yn annigonol ac yn arwain at orwariant, felly mae cael cronfeydd wrth gefn yn bwysig.

O ran arfer da, mae'r ddibyniaeth gynyddol ar dechnoleg yn ystod y pandemig wedi sicrhau manteision penodol, er enghraifft mae nifer y plant sy'n derbyn gofal sy'n mynychu cyfarfodydd adolygu ac asesu a gynhaliwyd yn rhithwir wedi cynyddu am eu bod yn teimlo'n fwy cyfforddus cyfarfod fel hyn ac wedi arfer â'r dechnoleg. Nod y Gwasanaeth yw

manteisio ar hyn drwy wneud mwy o ddefnydd o dechnoleg, er enghraifft y cymorth a ddarperir i ofalwyr maeth.

Yr her wrth symud ymlaen fydd cydnabod effeithiau'r pandemig ar oedolion a phlant a sicrhau bod y gwasanaeth yn cael ei baratoi yn unol â hynny i'r cyfnod adfer. Mae rhai o'r prosiectau arloesol y cyfeirir atynt yn yr adroddiad e.e. prosiect iechyd meddwl Dim Drws Anghywir yn gosod y sylfeini ar gyfer adferiad ac mae mesurau lliniaru pellach wedi'u rhoi ar waith drwy sefydlu ac ehangu'r hybiau cymunedol.

- Cyfeiriwyd at y cardiau adnabod Gofalwyr Ifanc a gofynnodd y Pwyllgor am eglurder ynghylch y manteision y disgwylir iddynt eu cynnig.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod y cerdyn adnabod yn gynllun cenedlaethol a ariennir gan Lywodraeth Cymru ac a ddatblygir fel partneriaeth rhwng yr Ymddiriedolaeth Gofalwyr ac awdurdodau lleol i helpu i sefydlu statws pobl ifanc fel gofalwyr a'i gwneud yn haws iddynt gael cymorth yn unol â hynny. Ar sail yr adborth a gafwyd, dywedodd gofalwyr ifanc y byddai'n well ganddynt gael cerdyn adnabod digidol ac felly gyda sêl bendith Llywodraeth Cymru a'r Ymddiriedolaeth Gofalwyr, mae Ynys Môn a Gwynedd yn treialu'r opsiwn hwn fel rhan o'r broses o gyflwyno cardiau adnabod Gofalwyr Ifanc ledled Cymru a datblygwyd ap at y diben hwnnw.

- Cyfeiriwyd at yr archwiliad annibynnol o Wasanaethau Cymdeithasol Oedolion a'r rhesymau dros ei gomisiynu.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor y bydd yr archwiliad annibynnol yn cyflawni swyddogaeth cyfaill beirniadol ac yn rhoi dadansoddiad manwl o systemau, prosesau a gweithdrefnau yn y Gwasanaethau i Oedolion er mwyn sicrhau eu bod yn addas i'r diben a bod gwasanaethau'n cael eu darparu'n amserol ac yn ymatebol heb eu llesteirio gan fiwrocratiaeth na dyblygu. Bydd yr archwiliad yn rhoi trosolwg manwl i'r Cyngor o faes gwasanaeth sy'n gymhleth a bydd yn darparu argymhellion clir y cytunwyd arnynt o ran meysydd penodol y mae angen i'r Gwasanaeth ganolbwyntio arnynt er mwyn gwella canlyniadau i'r defnyddiwr gwasanaeth.

- Gan gyfeirio at y cynllun Dim Drws Anghywir, nododd y Pwyllgor fod y straen ar iechyd meddwl a gofal cymdeithasol i blant yn cael ei gydnabod ac y rhagwelir y bydd cynnydd sylweddol mewn angen dros y misoedd nesaf. Cyfeiriwyd hefyd at dystiolaeth o blant ysgol yn ceisio cael mynediad at wasanaethau meddygon teulu oherwydd problemau iechyd meddwl. Gofynnodd y Pwyllgor am sicrwydd bod y ddarpariaeth bresennol yn ddigonol i allu ymateb i'r angen ychwanegol newydd hwn a bod y cynllun ar gyfer datblygu Dim Drws Anghywir yn ddigonol ac yn galluogi'r Gwasanaeth i symud yn gyflym i ddelio â'r cynnydd posibl yn y galw.

Wrth gydnabod heriau'r misoedd nesaf, dywedwyd wrth y Pwyllgor y bydd y Gwasanaeth yn atgyfnerthu ei ddull a'i arfer presennol o ran y berthynas waith dda sydd ganddo ag ysgolion a gyda'r Gwasanaeth Dysgu, yn enwedig o ran teilwra a llunio gwasanaethau i ddiwallu'r angen, ehangu'r gwasanaethau sydd ar gael a defnyddio arian grant yn wahanol i sicrhau bod yr ymateb yn amserol. Cyn y pandemig, roedd y Gwasanaeth wedi comisiynu gwaith ar y cyd â Parabl sy'n rhoi cymorth i unigolion dros 18 oed yng Ngogledd Cymru ag anghenion iechyd meddwl ac, ar sail y dystiolaeth o angen sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod y pandemig, mae'r Gwasanaeth bellach yn gweithio gyda Parabl i ostwng y trothwy oedran ar gyfer gweld unigolion fel y gall y sefydliad gyfarfod yn rhithwir â phlant a phobl ifanc o dan 18 oed nad ydynt efallai'n yn gymwys i gael ymyrraeth CAHMS ond sydd, serch hynny, angen cymorth. Mae'r Gwasanaeth wedi gweld teuluoedd yn cysylltu â'r Gwasanaethau Cymdeithasol i ofyn am gymorth na fyddent o reidrydd wedi gwneud hynny oni bai am y pandemig.

Penderfynwyd –

- Cadarnhau bod y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol yn fodlon â chyflymder y cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol ac,
- Argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fod cynnydd a chyflymder y gwelliannau yn y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ddigonol.

NI CHYNIWIWYD UNRHYW GAMAU YCHWANEGOL

3 MONITRO PERFFORMIAD: SGORFWRDD CORFFORAETHOL CHWARTER 3 2020/21

Cyflwynwyd adroddiad Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid yn cynnwys y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 3 2020/21 i'r Pwyllgor ei ystyried a'i graffu.

Cyflwynodd y Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas, Aelod Portffolio Busnes Corfforaethol yr adroddiad oedd yn tynnu sylw at y ffaith bod Cymru, yn ystod Chwarter 3, mewn cyfnod atal byr cenedlaethol am 2 wythnos ar 23 Hydref 2020 a hefyd mewn cyfnod o gyfyngiadau symud cenedlaethol (lefel 4) ar 19 Rhagfyr 2020; mae'r cyfyngiadau symud hyn wedi cael, ac yn parhau i gael effaith ar wasanaethau'r Cyngor. Fodd bynnag, mae'n galonogol nodi bod 88% o'r dangosyddion Perfformiad Iechyd Corfforaethol a gaiff eu monitro yn parhau i berfformio'n dda yn erbyn y targed a'u bod yn Wyrdd neu'n Felen gyda pherfformiad arbennig o dda o ran rheoli absenoldeb staff - collwyd 4.69 diwrnod am bob gweithiwr cyfwerth ag amser llawn yn y cyfnod yn erbyn targed o 6.91 diwrnod. Mae'r holl ddangosyddion o dan yr is-bennawd 'symud i wasanaethau digidol' wedi perfformio'n well nag yn y blynyddoedd blaenorol yn ystod y pandemig. Ni ellir tanbriso pwysigrwydd Cyfryngau Cymdeithasol i rannu gwybodaeth a cheisio dylanwadu'n gadarnhaol ar ymddygiadau yn ystod y pandemig – mae sianeli cyfryngau cymdeithasol y Cyngor wedi gweld cynnydd o 8,500 o ddilynwyr o ddiwedd Chwarter 3 2019/20. Ar hyn o bryd mae 15 dangosydd Rheoli Perfformiad (33%) y mae'r gwaith o gasglu data ar eu cyfer naill ai wedi'i ganslo gan Lywodraeth Cymru neu ddim yn cael ei gasglu ar hyn o bryd gan fod adnoddau wedi'u hadleoli i ddelio â'r pandemig – darperir manylion y meysydd yr effeithir arnynt yn adran 4.2 o'r adroddiad. Ar gyfer y dangosyddion sy'n weddill a nodir yn Chwarter 3 (27 dangosydd), mae 74% yn perfformio'n uwch na'r targed neu o fewn 5% i'w targedau. Mae wyth dangosydd yn tanberfformio yn erbyn eu targedau ac fe'u hamlygir fel rhai Coch neu Ambr ar y cerdyn sgorio; mae'r rhain yn ymwneud â Gwarchod y Cyhoedd, Gwasanaethau Plant a Theuluoedd, y Gwasanaeth Tai a'r Gwasanaeth Cynllunio. Ceir gwybodaeth esboniadol yn yr adroddiad ynghyd â mesurau lliniaru arfaethedig. Dylid nodi, fodd bynnag, fod adborth gan asiantau cynllunio lleol yn dangos mai Gwasanaeth Cynllunio Ynys Môn yw'r unig un yn y rhanbarth sy'n parhau ar hyn o bryd i ddarparu gwasanaeth mor agos i'r arfer â phosibl.

Cyfeiriodd Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid at rôl allweddol Gwasanaeth Cyfathrebu'r Cyngor yn ystod y pandemig ac eglurodd fod nifer o ffactorau wedi cyfrannu at y perfformiad gwell o ran rheoli absenoldeb staff e.e. mwy o ymwybyddiaeth o hylendid a chadw at fesurau oherwydd rheoliadau Covid-19 gan arwain at lai o "heintiau a firsau" fel y gwelwyd yn 2020/21 pan lwyddwyd bron iawn i ddileu fflw. Dywedodd Rheolwr y Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad fod yr adroddiad yn cynnwys y cyfnod mwyaf ansefydlog gyda dau gyfnod o gyfyngiadau symud a niferoedd cynyddol wedi'u heffeithio gan Covid 19. Felly roedd yn arbennig o galonogol nodi bod y duedd a welwyd yn Ch3 yn y rhan fwyaf o'r meysydd a nodwyd fel rhai Coch wedi gwella ers Ch2.

Wrth drafod yr adroddiad a chydabod y cyfraniad a wnaed gan staff i gynnal perfformiad mewn cyfnod heriol iawn, cododd y Pwyllgor y pwyntiau canlynol, a chynigiodd Swyddogion a'r Aelodau Portffolio ragor o wybodaeth ac eglurhad -

- Gofynnwyd am sicrwydd o ran lefel y risg gyhoeddus wrth symud ymlaen mewn perthynas â Dangosydd 10 - canran y busnesau risg uchel a oedd yn destun arolygiadau cynlluniedig a arolygwyd i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â deddfwriaeth Hylendid Bwyd (nodwyd fel rhai Coch gyda pherfformiad o 13% yn erbyn targed o 80% sy'n welliant ar y 10% yn Ch2). Eglurodd Pennaeth Dros Dro Rheoleiddio a Datblygu Economaidd fod archwiliadau bwyd wedi'u gohirio gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) yn ystod y pandemig i gydnabod yr angen i flaenoriaethu'r ymateb i Covid 19; o ganlyniad, mae gallu'r Cyngor i Warchod y Cyhoedd wedi'i ailgyfeirio i'r flaenoriaeth hon. Disgwylir i'r rhaglen arolygiadau ailddechrau ac mae capasiti ychwanegol yn ei le i gefnogi'r gwaith hwn; mae'r Gwasanaeth yn hyderus, wrth i bwysau sy'n gysylltiedig â Covid leddfu, y bydd capasiti pellach yn cael ei ryddhau i ganolbwyntio ar fusnes fel arfer.
- Cyfeiriwyd at ohirio dangosyddion digartrefedd gan Lywodraeth Cymru a gofynnwyd am eglurder ynghylch pam na ellir mesur nifer y rhai sy'n ddigartref a/neu'r rhai sydd mewn perygl o fod yn ddigartref. Gofynnodd y Pwyllgor ymhellach am drosolwg o sut mae'r Gwasanaeth Tai yn rheoli digartrefedd ar hyn o bryd. Cadarnhaodd Pennaeth Gwasanaethau Tai fod y Gwasanaeth yn parhau i fonitro achosion digartrefedd yn wythnosol; mae'n ymwybodol o nifer y bobl sydd mewn perygl o fod yn ddigartref o fewn 56 diwrnod yn ogystal â nifer yr unigolion sydd, drwy ymyrraeth y Gwasanaeth, wedi'u hatal rhag dod yn ddigartref. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn ymwybodol o nifer y bobl mewn llety brys ar unrhyw adeg benodol.

Wrth gydnabod yr ymateb a chael sicrwydd o ymrwymiad y Gwasanaeth i reoli digartrefedd credai'r Pwyllgor ei bod yn bwysig cael dadansoddiad o'r sefyllfa ddigartrefedd yn lleol er mwyn rhoi mwy o eglurder ynghylch sut y mae'r Gwasanaeth yn mynd i'r afael â mater pwysig, a gofynnodd am adroddiad i'r perwyl hwnnw ar gyfer y cyfarfod nesaf.

- Cyfeiriwyd at wella perfformiad o ran rheoli absenoldeb staff a oedd yn rhagori ar y targed. Cydnabuwyd bod hyn yn rhannol oherwydd y ffordd wahanol o weithio wrth orfod ymateb i'r pandemig yn ogystal â ffactorau eraill fel y nodwyd yn y drafodaeth. Gofynnodd y Pwyllgor am sicrwydd y byddai gwersi'n cael eu dysgu yn sgil beth sydd wedi gweithio wrth ymateb i'r pandemig, wrth symud ymlaen i'r normal newydd, ac na fyddai'n dychwelyd i arferion cyn Covid o reidrwydd, yn enwedig o ran trefniadau gwaith ar ôl Covid. Cadarnhaodd Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid y bydd effaith Covid ar arferion gwaith gan gynnwys ystyriaethau lles ac iechyd meddwl yr holl staff i sicrhau cydbwysedd rhwng gweithio yn y swyddfa a gartref, yn un o'r meysydd a ystyrir wrth gynllunio ar gyfer adferiad a'r normal newydd. Caiff lefelau presenoldeb yn y gwaith eu monitro'n ofalus a chaiff rheolwyr gwasanaeth eu hannog i gynnal sgysiau rheolaidd gyda'r staff i sicrhau y gellir delio'n gyflym ag unrhyw broblemau sy'n codi. Edrychir yn ofalus ar unrhyw gamau gweithredu/mesurau a all gyfrannu at wella presenoldeb yn y gwaith.

Ar ôl ystyried yr adroddiad a'r diweddariadau a ddarparwyd gan Swyddogion yn y cyfarfod, penderfynodd y Pwyllgor dderbyn yr adroddiad, nodi'r meysydd y mae'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn eu rheoli i sicrhau gwelliannau i'r dyfodol ac argymhell y mesurau lliniaru fel yr amlinellwyd i'r Pwyllgor Gwaith.

CAMAU YCHWANEGOL A GYNIGIR: Y Gwasanaeth Tai i ddarparu data ar reoli digartrefedd yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor

4 CWRS COLFF LLANGFN

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Gwasanaeth Dros Dro (Rheoleiddio a Datblygu Economaidd) ar yr opsiynau ar gyfer dyfodol Cwrs Golff Llangefni yn dilyn ymgynghoriad

ffurfiol i'r Pwyllgor ei ystyried. Roedd adroddiad canlyniadau'r ymgynghoriad yn manylu ar y cyflwyniadau a dderbyniwyd ac roedd ymateb y Cyngor wedi'i atodi.

Rhoddodd y Cynghorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio Prosiectau Mawr a Datblygu Economaidd wybodaeth gefndirol i Gwrs Golff Llangefni gan dynnu sylw at y ffaith bod y cyfleuster yn cael ei redeg ar golled o tua £28k y flwyddyn cyn iddo gau, y bu'n rhaid i'r Cyngor roi cymhorthdal ar ei gyfer. Ym mis Mai 2018 cymeradwyodd y Pwyllgor Gwaith mewn egwyddor y bwriad i werthu'r cwrs Golff ac ail-fuddsoddi'r elw yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur. Mae'r broses wedi cymryd amser ac fel gyda phob agwedd arall ar gymdeithas, mae Covid-29 wedi effeithio arni. Mae darpariaeth golff dda ar Ynys Môn ac mae'r llain ymarfer yn Llangefni a ail-agorodd ym mis Ionawr 2019 o dan Golf Môn yn boblogaidd a llwyddiannus iawn a bydd yn parhau ar agor.

Cyfeiriodd y Cynghorydd R.G. Parry, OBE, FRAGS, Aelod Portffolio Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo at drosglwyddo rheolaeth a chyfrifoldeb am y cwrs golff ym mis Chwefror 2015 i Bartneriaeth Llangefni, menter gymdeithasol yn y dref. Penderfynodd y Bartneriaeth, ar ôl adolygu perfformiad ariannol y cyfleuster a chynnal astudiaeth ddichonoldeb annibynnol, nad oedd y cyfleuster yn hyfyw o safbwynt ariannol yn y tymor hir, felly trosglwyddwyd y cwrs yn ôl i'r Cyngor ac fe'i rhoddwyd o'r neilltu.

Cyfeiriodd Pennaeth Gwasanaeth Dros Dro (Rheoleiddio a Datblygu Economaidd) at y cyddestun gan gadarnhau bod y Gwasanaeth, yn dilyn penderfyniad blaenorol y Pwyllgor Gwaith yn 2018 i gymeradwyo mewn egwyddor y bwriad i werthu'r cwrs Golff, wedi bod yn ystyried ei ddyfodol a ph'un ai a yw gwerthu'n briodol ai peidio. Mae nifer y chwaraewyr wedi gostwng ac mae'r costau rhedeg wedi mynd yn anghynaliadwy. Mae dyletswydd ar y Cyngor i ystyried effaith gwerthu caeau chwarae arfaethedig ar iechyd a lles cymuned leol, i ymgynghori â'r gymuned ac ymgynghoreion perthnasol ac i ystyried unrhyw sylwadau a wneir. Yn unol â hynny, cynhaliodd y Cyngor broses ymgynghori ffurfiol rhwng 12 Hydref, 2020 a 30 Tachwedd, 2020 a chynhaliwyd hyn yn unol â Rheoliad 5 o Reoliadau Caeau Chwarae (Ymgysylltiad Cymunedau â Phenderfyniadau Gwaredu) (Cymru) 2015.

Er mwyn paratoi ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus, cadarnhaodd y Rheolwr Datblygu Economaidd fod cyfreithwyr allanol wedi'u comisiynu i ddarparu canllawiau a chymorth i sicrhau cydymffurfiaeth iawn â Rheoliadau Caeau Chwarae 2015. Rhwng mis Hydref 2019 a mis Mawrth 2020, cwblhaodd Swyddogion yr holl hysbysiadau ffurfiol ar y safle a'r wasg, adroddiad ymgynghori cynhwysfawr a manwl, pob adroddiad ategol ac asesiad effaith yn ogystal â sicrhau bod yr holl lwyfannau TGCh mewnol yn cydymffurfio'n llawn.

Siaradodd y Cynghorwyr Nicola Roberts a Dylan Rees fel Aelodau Lleol gan gydnabod ei bod yn sefyllfa anodd iddynt yn lleol gan nad oedd neb am weld colli ased, ond roeddent yn derbyn bod gostyngiad yn nifer y chwaraewyr yng Nghwrs Golff Llangefni yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi golygu nad oedd y cyfleuster yn hyfyw. Nodwyd hefyd nad oedd Partneriaeth Llangefni a gymerodd y cwrs Golff drosodd yn 2015 yn gallu sicrhau bod y cyfleuster yn hyfyw o safbwynt ariannol ac ildiodd y brydles.

Gofynnodd y Cynghorydd Nicola Roberts am sicrwydd ynghylch cynnal yr ymgynghoriad ac os bydd y cwrs Golff yn cael ei werthu, bod yr arian yn cael ei ail-fuddsoddi mewn cyfleusterau hamdden lleol gydag unrhyw ddarpar werthiant o'r cyfleuster ar sail gwerth gorau hyd yn oed os yw hynny'n golygu ei rannu'n wahanol lotiau. Wrth gytuno bod y Cwrs Golff yn anghynaliadwy yn y tymor hir oherwydd nad oedd digon o alw, dywedodd y Cynghorydd Dylan Rees yr ystyrir bod digon o ddarpariaeth golff ar Ynys Môn ac y bydd y llain ymarfer yn Llangefni yn parhau i weithredu beth bynnag; nid oes gan Chwaraeon Cymru, fel yr unig ymgynghorai statudol i ymateb i'r ymgynghoriad, unrhyw wrthwynebiad i werthu'r cyfleuster, ac mae'r Awdurdod, wrth gynnig clustnodi'r enillion o'r gwerthiant i wella Canolfan Hamdden Plas Arthur, er budd yr ardal, yn rhoi sylw i iechyd a lles y gymuned.

Ail-bwysleisiodd y Rheolwr Datblygu Economaidd fod y broses ymgynghori wedi bod yn agored i bawb ac i sicrhau ei bod yn cael ei chynnal yn ddiogel ac yn llwyddiannus, diweddarwyd yr holl hysbysiadau ffurfiol i gynnwys y mesurau ychwanegol a nodir ym mhwynt 2.8 yr adroddiad. Mae'r Cyngor wedi mynd y tu hwnt i ofynion Rheoliad 5 o ran yr amserlenni gofynnol i gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar y bwriad i werthu'r cyfleuster, gyda hysbysiad lliw tudalen lawn wedi'i osod mewn papurau newydd lleol a rhanbarthol am 7 wythnos yn olynol o 12 Hydref i 26 Tachwedd, 2020. Gwnaed trosolwg gan gyfreithwyr allanol sy'n cadarnhau bod yr ymgynghoriad yn cydymffurfio â'r rheoliadau. Pe bai cymeradwyaeth yn cael ei rhoi i werthu'r cyfleuster yna byddai'r enillion yn cael eu neilltuo i'w buddsoddi yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur a rhoddir ystyriaeth i sicrhau'r gwerth mwyaf posibl o'r gwerthiant.

Siaradodd y Cynghorydd Peter Rogers gyda chydsyniad y Cadeirydd, fel aelod a oedd wedi cymryd diddordeb ers tro yng Nghwrs Golff Llangefni; mynegodd ei bryderon ynglŷn â'r ffordd y cynigiwyd gwerthu'r Cwrs Golff gan ofni y bydd y tir yn cael ei farchnata ar adeg pan fo'n edrych ar ei waethaf. Pwysleisiodd fod yn rhaid i'r Cyngor gael y pris mwyaf posibl o'r gwerthiant ar ôl i'r Cwrs Golff wneud colledion am nifer o flynyddoedd, a phwysleisiodd mai'r ffordd orau o gyflawni hyn fyddai drwy ohirio'r gwerthiant ac yn hytrach edrych ar y posibiladau i gynnwys y tir o fewn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd i gael y pris gorau posibl.

Wrth ystyried dyfodol cwrs Golff Llangefni cytunwyd mai gwerthu'r cyfleuster oedd y ffordd orau ymlaen ac o ystyried y sefyllfa ariannol a'r angen i gael gwerth am arian, y dylid gwneud hynny am y pris gorau posibl. Roedd y drafodaeth yn canolbwyntio ar p'un ai a ddylai'r Cyngor fwrw ymlaen â'r gwerthiant a dechrau marchnata'r safle sy'n cynnwys aelwyd Ffridd a 42 erw ar y farchnad agored fel yr argymhellwyd gan Opsiwn 1 yn adroddiad y Swyddog, neu a ddylid gohirio'r gwerthiant er mwyn rhoi cyfle i ystyried cynnwys y tir o fewn y CDLI ar y Cyd yn yr adolygiad nesaf a fyddai'n gwella ei werth fel tir datblygu.

Mewn ymateb, cynigiodd swyddogion y cyngor canlynol -

- Gan fod y tir y tu allan i'r ffin ddatblygu ar hyn o bryd, nid yw gwerthu'r tir i'w ddatblygu yn opsiwn. Er y bydd y CDLI ar y Cyd yn cael ei adolygu, byddai newid y ffin ddatblygu yn gofyn am gyfiawnhad cadarn.
- Nid yw tir y cwrs Golff wedi'i osod ers cau'r cyfleuster. Er bod y Cyngor wedi cynnal y cyfleuster drwy dorri glaswellt sydd wedyn wedi'i werthu fel incwm i'r Gwasanaeth Hamdden, nid oes unrhyw waith arall wedi'i wneud rhag amharu ar unrhyw ymgynghoriad neu benderfyniad dilynol o dan reoliadau Caeau Chwarae 2015.
- Byddai gosod cymal gorswm ar werthu'r tir yn rhoi'r hawl i'r Cyngor fel y gwerthwr i gael cyfran o'r cynnydd posibl yng ngwerth y tir yn y dyfodol. Os penderfynir gwerthu'r tir fel tir amaethyddol, byddai cytundeb gorswm yn nodi pe bai'r defnydd tir yn newid o fewn amserlen y cytundeb yna byddai'r Cyngor yn elwa ar ganran o'r cynnydd yng ngwerth y tir ar yr adeg y mae'r newid yn digwydd.
- Bod eiddo Ffridd wedi bod yn wag ers y rhoddwyd y gorau i'w ddefnyddio fel tŷ ceidwad y grin golff; fe'i cadwyd gan ei fod yn ychwanegu gwerth at y safle. Mae'r eiddo mewn cyflwr rhesymol ac ar wahân i rywfaint o waith cynnal a chadw, nid oes llawer iawn o waith gwario arno. Os penderfynir bwrw ymlaen i werthu'r Cwrs Golff yna byddai'r tir a'r eiddo yn cael eu rhannu'n lotiau i sicrhau'r incwm mwyaf posibl. Cyfeiriodd y Cynghorydd Llinos Medi, Arweinydd y Cyngor at yr amserlenni a thynnodd sylw at y ffaith y byddai'n debygol o gymryd peth amser i gymeradwyo cynnwys tir y cwrs Golff o fewn y CDLI ar y Cyd hyd yn oed os gellid cyfiawnhau hynny, sy'n golygu gohirio buddsoddi yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur. Ychwanegodd fod y Pwyllgor Gwaith yn awyddus i gynnwys rhyw fath o gafeat wrth werthu'r tir i ddiogelu'r Cyngor o ran sicrhau ei fod yn elwa o unrhyw enillion ar y tir yn y dyfodol.

Cynigiodd y Cynghorydd Bryan Owen y dylid gohirio gwerthu tir y cwrs Golff er mwyn caniatáu i opsiynau ar gyfer cynnwys y tir yn rhannol neu'n llawn o fewn y CDLI ar y Cyd pan gaiff y Cynllun ei adolygu, gael ei archwilio. Cynigiodd y Cynghorydd J. Arwel Roberts wrth eilio'r cynnig y gallai eiddo Ffridd gael ei farchnata ar y farchnad agored yn y cyfamser a defnyddio enillion y gwerthiant er budd Canolfan Hamdden Plas Arthur. Cytunodd y Cynghorydd Bryan Owen â'r gwelliant.

Er y gallai ddeall y rhesymeg dros y cynnig, dywedodd y Cynghorydd Dylan Rees fod cais am dai fforddiadwy yn Nhŷ'n Coed, Llangefni wedi'i wrthod a'i wrthod mewn apêl oherwydd ystyrid bod cyflenwad digonol o dai fforddiadwy yn Llangefni. Cynigiodd y dylid argymell Opsiwn 1 yn adroddiad y Swyddog h.y. bwrw ymlaen i werthu tir y cwrs Golff a dechrau marchnata'r safle (aelwyd Ffridd a 42 o erwau cysylltiedig) i'w werthu ar y farchnad agored i'r Pwyllgor Gwaith; cafodd y cynnig ei eilio gan y Cynghorydd John Griffith.

Arweiniodd y bleidlais ddilynol at bleidlais gyfartal. Cafodd y cynnig gan y Cynghorydd Bryan Owen y dylid ystyried cynnwys y tir cwrs Golff Llangefni o fewn y CDLI ar y Cyd ei gefnogi gan bleidlais fwrw'r Gadair.

Penderfynwyd argymell i'r Pwyllgor Gwaith y dylid gohirio gwerthu tir cwrs Golff Llangefni er mwyn rhoi cyfle i ystyried opsiynau ar gyfer cynnwys y tir yn rhannol neu'n llawn o fewn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd pan adolygir y Cynllun, ac yn y cyfamser y dylid marchnata eiddo Ffridd i'w werthu ar y farchnad agored a'r enillion o'r gwerthiant yn cael eu hail-fuddsoddi yng Nghanolfan Hamdden Plas Arthur.

5 BLAEN RHAGLEN WAITH

Cyflwynwyd blaenraglen waith y Pwyllgor hyd at Ebrill, 2021 i'w hystyried.

Penderfynwyd –

- **Cytuno ar y fersiwn gyfredol o'r flaenraglen waith ar gyfer 2020/21.**
- **Nodi'r cynnydd a wnaed hyd yma o ran gweithredu'r flaenraglen waith.**

**Cynghorydd Aled Morris Jones
Cadeirydd**